I språkets hav

SAMARBETE KRING ÖSTERSJÖN

Behandla Östersjön genom texter

Innehåll

1. Dikter
2. Skriv en haiku
3. Skriftlig uppgift
4. Faktatext om Östersjön

1.Dikter

- Arbeta i grupper av 3-4
- Bekanta dig med dikter som har havet som tema
- Dikter:
  - *En strimma hav* av Edith Södergran
  - *Det underliga havet* av Edith Södergran
  - *Havet* av Karin Boye
  - *Till havet* Karin Boye
  - *Så skimrande var aldrig havet* Evert Taube
  - *Ta mig till havet* av Peter Lundblad
- Läs dikten och diskutera den sedan tillsammans med din grupp

Tips! Läs dikterna på : www.litteraturbanken.se

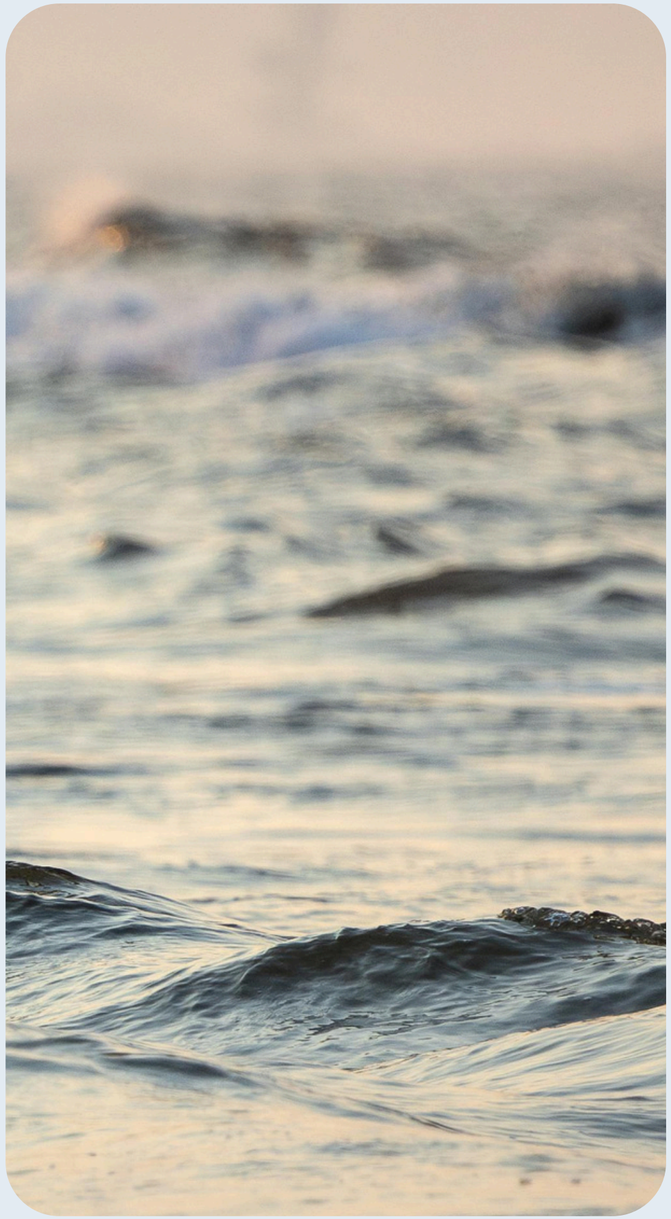

Frågor:

- Vad handlar dikten om?
- Vad händer i dikten?
- Vem talar i dikten?
- Var utspelar sig dikten?

- Vilka känslor väcker dikten hos dig?
- Hurdan är stämningen i dikten (t. ex, glad, sorglig, lugn eller spänd)?
- Tycker du om dikten? Varför / varför inte?

- Finns det ord eller rader som du tycker är speciellt viktiga?
- Upprepas några ord eller meningar? Varför?
- Tycker du att språket är enkelt eller svårt?

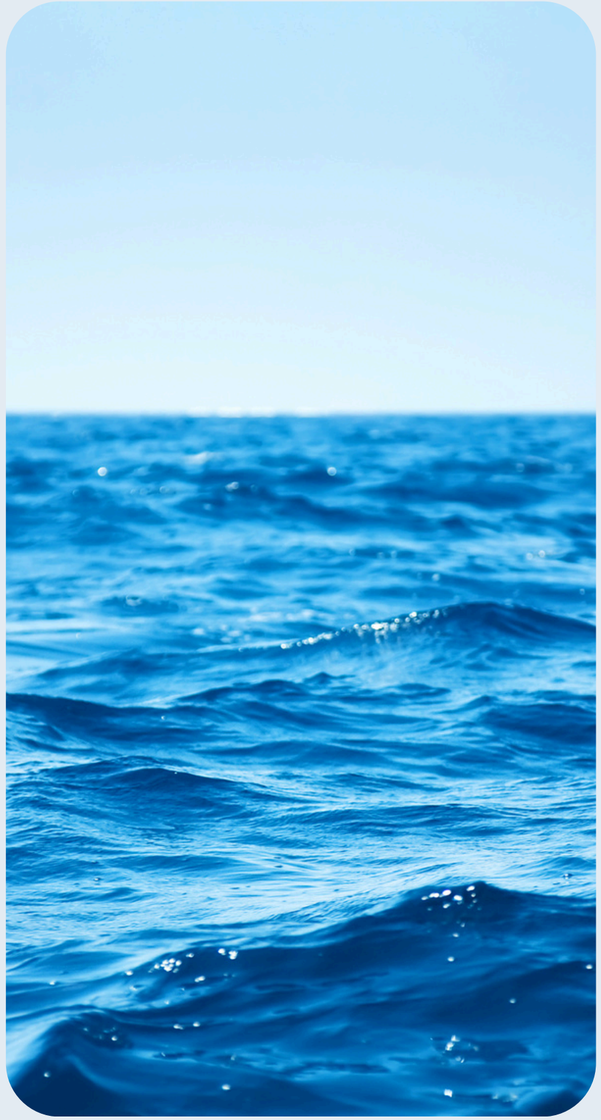

Andra metoder

- Klipp dikten i rader och låt eleverna (i par) sätta ihop raderna till en dikt. Jämför det sedan med den riktiga dikten, säga vem är poeten, vilket år osv. Man kan även ge två dikter och ge till uppgift att hitta vilka rader som hör ihop.
- Man kan läsa upp samma dikt med olika röster, olika tonfall (glad, ledsen, rädd). Hur ändras dikten? Passar som fonetikuppgift för nybörjare.
- Tonsatta dikter kan man lyssna på och använda t.ex som lucktext till lägre språknivån.

2.Skriv en haiku

- Skriv en haiku på svenska om Östersjön
  - Tips! Du använda en bild om Östersjön som inspiration
- Ni kan läsa upp era haikun i par eller med hela gruppen

Haiku	**Exempel**
• Första raden har 5 stavelser.	*Ös-ter-sjöns vå-gor (5)*
• Andra raden har 7 stavelser.	*Vis-kar om vin-dar och tid (7)*
• Tredje raden har 5 stavelser.	*Still-het mö-ter land (5)*

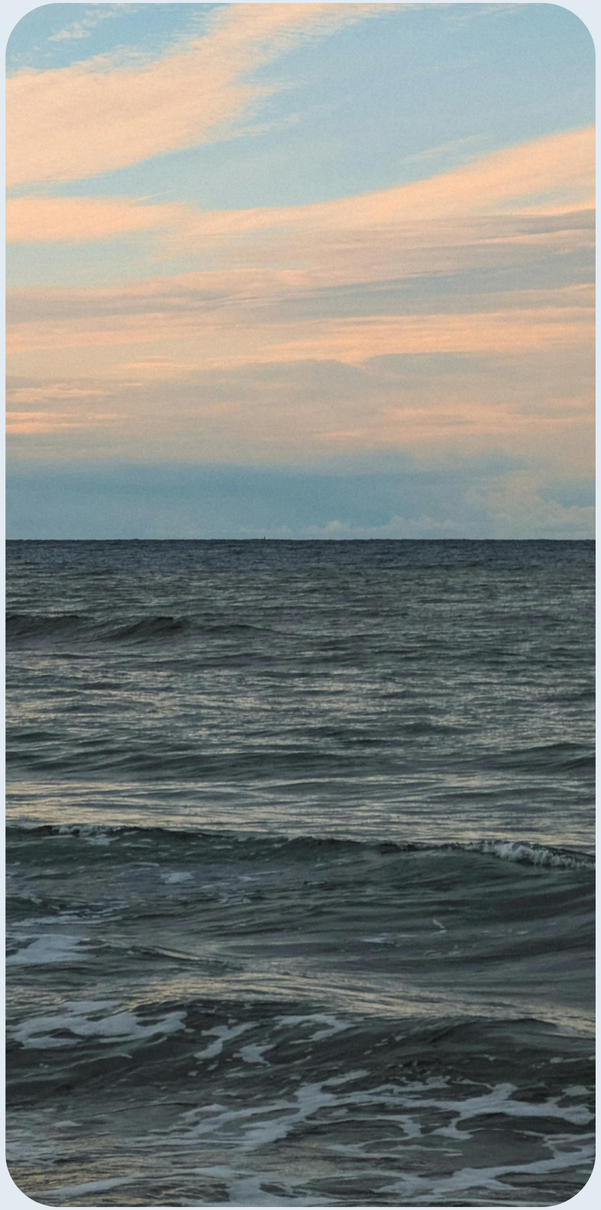

3.Skriftlig uppgift

- Skriv en egen dikt eller text om havet. Utgå från frågan:
  - Vad betyder havet (Östersjön) för dig?

- Stödfrågor:
  - Vilket är ditt första (eller starkaste) minne av havet?
  - Gestalta havet. Hur ser det ut? Hur låter det? Hur luktar det? Hur känns det? Hur låter det?
  - Beskriv vad du tycker om att bada och simma i havet?
  - Vad tycker du om att göra vid/på havet?
  - Vad tycker du om att äta från havet?

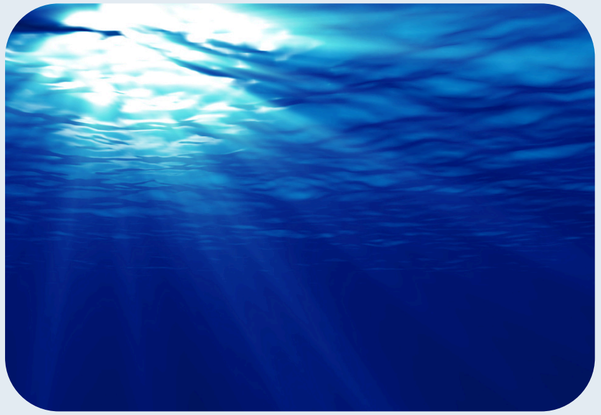

Andra metoder

1. Be eleverna plocka ut 10-15 ord (med havstema) som de anser är viktiga, centrala eller bra att kunna. Låt dem skriva en lista med dessa ord.
2. Samla in listorna och dela sedan ut dem slumpmässigt.
3. Eleverna får skriva en text eller meningar där orden från listan ingår.
4. Sätt eleverna två och två och låt dem byta texter/meninga med varandra. Be eleverna muntligt översätta varandras texter/meningar.

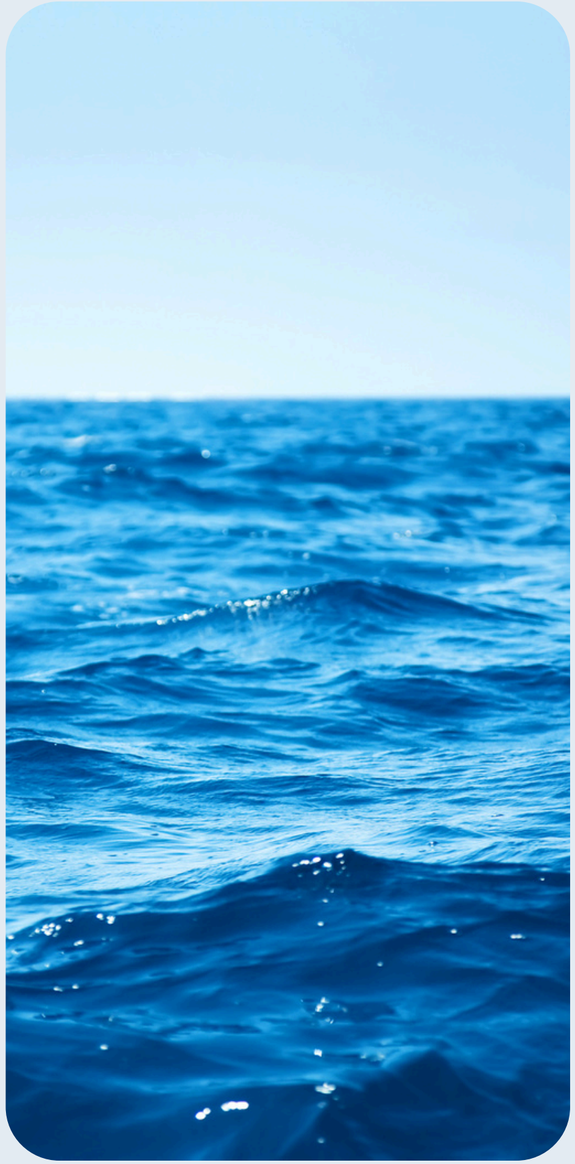

4.Faktatext om Östersjön

1. Läs faktatexten om Östersjön.

2. Svara på läsförståelsefrågorna

I språkets hav

Östersjön - vårt hav

Östersjön är ett hav i norra Europa. Det ligger mellan Sverige, Finland, Estland, Lettland, Litauen, Polen, Tyskland, Danmark och Ryssland. Det bor över 90 miljoner människor runt Östersjön. De bor i städer, byar och på landsbygden runt havet.

Vattnet i Östersjön är specielit. Det är inte helt salt och inte helt sött. Vattnet kallas för bräckt vatten. Det betyder att det är en blandning av havsvatten och sötvatten från floder och regn.

Östersjön är ett ganska grunt hav. Det djupaste stället är 459 meter. Medeldjupet är bara 55 meter. Havet rör sig också långsamt och det tar ungefär 30 år för allt vatten att bytas ut.

I Östersjön finns många växter och djur, till exempel fiskar, sälar och fåglar. Tyvärr har havet flera problem. Det finns föroreningar: mycket skräp, plast och smuts. Det gör att djur och växter kan bli sjuka eller dö. Det finns också för mycket näring från jordbruk och skogar på land. Dessutom släpper en del båtar ut avloppsvatten.

Östersjön är ett känsligt hav. Eftersom så många människor bor nära havet, är det viktigt att vi tar hand om det. När det blir algblomning på sommaren blir vattnet grönt och kan börja lukta illa. Då kan vattnet vara farligt för både människor och djur. Då kan vi inte längre bada i Östersjön. Vi måste tänka på hållbarhet och skydda naturen för framtiden.

Vad kan vi göra?

- Släng inte skräp i naturen
- Använd mindre plast
- Hjälp till att städa stranden
- Välj miljövänliga båtar och transporter
- Kissa inte i havet
- Lär dig mer om havet och miljön

Om vi tar hand om Östersjön idag, kan barn och unga njuta av havet i framtiden. Alla måste ta ansvar för Östersjön.

I språkets hav

Faktatext om Östersjön

Östersjön är ett stort hav i norra Europa. Den ligger mellan nio olika länder. Det bor cirka 90 miljoner människor runt Östersjön.

Vattnet i Östersjön är bräckt, vilket betyder att vattnet är en blandning av saltvatten och sötvatten. Havet är ganska grunt.

Området kring Östersjön är hem till flera olika djurarter, som till exempel sälar, fiskar och havsfåglar.

Östersjön har flera problem, som föroreningar, plast och algblomning.

Hållbarhet betyder att vi tar hand om naturen så att både människor och djur kan leva bra nu och i framtiden.

För att skydda Östersjön måste vi:

- slänga mindre skräp
- använda mindre plast
- städa stränder
- lära oss mer om havet

Frågor:

1. Vad betyder bräckt vatten?

2. Hur många människor bor runt Östersjön?

3. Vilka problem har Östersjön?

4. Vad betyder hållbarhet?

Texterna finns tillgängliga i tilläggsmaterialet.